

Vergaderjaar 2023–2024

36 493

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2024 (Incidentele suppletoire begroting inzake energiehulp Oekraïne)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Mede namens de Minister voor Klimaat en Energie,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1. Leeswijzer

Ondergrenzen toelichtingen

Voor wat betreft het toelichten van significante verschillen in de uitgaven, ontvangsten en verplichtingen zijn de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

2. Beleidsartikelen

2.1 Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid incidentele suppletioire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2024 incl. NvW en amendementen	Mutaties ISB	Stand ISB	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028
Verplichtingen	11.957.256	20.000	11.977.256	0	0	0	0
Uitgaven	4.655.349	20.000	4.675.349	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)	3.715.154	0	3.715.154	0	0	0	0
Missiegedreven Onderzoek Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	55.465		55.465				
Hernieuwbare Energie-transitie (HER+)	42.000		42.000				
Energie-efficiency	2.368		2.368				
Green Deals	500		500				
Demonstratieregeling Energie- en Klimaatinnovatie (DEI+)	90.251		90.251				
Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	1.696		1.696				
Projecten Klimaat en Energieakkoord	13.452		13.452				
SDE	200.000		200.000				
SDE+	307.428		307.428				
SDE++	280.367		280.367				
Aardwarmte	37.500		37.500				
ISDE-regeling	706.290		706.290				
Carbon Capture Storage (CCS)	4.664		4.664				
Hoge Flux Reactor	6.925		6.925				
Caribisch Nederland	13.344		13.344				
Overige subsidies	62.391		62.391				

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2024 incl. NvW en amendementen	Mutaties ISB	Stand ISB	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028
Opschalingsinstrument waterstof	389.000		389.000				
Subsidieondersteuning verduurzaming MKB	9.000		9.000				
IPCEI waterstof	396.815		396.815				
Vulmaatregelen gasopslag	340.400		340.400				
MIEK	14.450		14.450				
Schadeafhandeling mijnbouw Limburg	9.087		9.087				
Warmtenetten Investeringsringssubsidie (WIS)	110.000		110.000				
NGF-project Nieuwe-WarmteNu!	37.620		37.620				
Tijdelijk prijsplafond energie kleinverbruikers 2023	100.000		100.000				
Compensatie aanbestedende diensten							
SEFE-contracten	50.000		50.000				
Tegemoetkoming blokaansluitingen	178.641		178.641				
Investerings waterstof-backbone	34.500		34.500				
NGF – project Circulaire zonnepanelen	135.000		135.000				
Geothermie (Klimaatfonds)	1.000		1.000				
Ondersteuning energiehubs	55.000		55.000				
Kwaliteitsbudget energieprojecten	25.000		25.000				
Energiecoöperaties en burgerbetrokkenheid energietransitie (SE)	5.000		5.000				
Leningen	24.000	0	24.000	0	0	0	0
Lening EBN	24.000		24.000				
Opdrachten	78.733	20.000	98.733	0	0	0	0
Onderzoek mijnbouwbo-dembeweging	1.590		1.590				
SodM onderzoek	2.188		2.188				
Uitvoeringsagenda klimaat	473		473				
Klimaat mondiaal	370		370				
Onderzoek en opdrach-ten	54.807		54.807				
Programma Opwek Energie op Rijksvast-goed (OER)	11.805		11.805				
Energiehulp Oekraïne	7.500	20.000	27.500				
Bijdrage aan agent-schappen	131.906	0	131.906	0	0	0	0
Bijdrage RVO.nl	96.476		96.476				
Bijdrage RDI	9.041		9.041				
Bijdrage NEa	18.432		18.432				
Bijdrage KNMI	2.313		2.313				
Bijdrage NVWA	968		968				
Bijdrage RIVM	2.763		2.763				
Bijdrage RWS	1.913		1.913				
Bijdrage aan ZBO's/ RWT's	150.657	0	150.657	0	0	0	0
Doorsluit COVA-heffing	111.000		111.000				

Omschrijving	Stand ontwerp-begroting 2024 incl. NvW en amendementen	Mutaties ISB	Stand ISB	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028
TNO kerndepartement	37.580		37.580				
TNO SodM	2.077		2.077				
Bijdrage aan medeoverheden	543.993	0	543.993	0	0	0	0
Regeling toezicht energiebesparingsplicht	16.760		16.760				
Uitvoeringskosten klimaat medeoverheden	527.233		527.233				
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	10.906	0	10.906	0	0	0	0
Nuclear Research Group (NRG)	6.685		6.685				
Internationale contributies	1.790		1.790				
PBL Rekenmeesterfunctie	2.431		2.431				
Ontvangsten	2.095.077	0	2.095.077	0	0	0	0
Ontvangsten COVA	111.000		111.000				
Opbrengst heffing ODE (SDE++)	5.000		5.000				
Ontvangsten zoutwinning	2.511		2.511				
Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie	564.186		564.186				
ETS-ontvangsten	1.400.000		1.400.000				
Diverse ontvangsten	12.380		12.380				

Tabel 2 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting 2024 incl. NvW en amendementen	Mutaties ISB	Stand ISB	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028
Verplichtingen	11.957.256	20.000	11.977.256				
waarvan garantieverplichtingen							
waarvan overige verplichtingen	11.957.256	20.000	11.977.256				

Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit bij de ontwerp-begroting 2024 was 49%, ofwel 51% van het beschikbare kasbudget 2024 was al juridisch verplicht. Omdat het budget van de Ontwerp-begroting door aangenomen amendementen met € 112 mln is opgehoogd en met deze ISB het budget opnieuw met € 20 mln wordt opgehoogd, daalt het percentage juridisch verplicht op artikel 4 van de EZK-begroting naar 49,6%: deze ophogingen zijn immers nog niet juridisch verplicht.

Toelichting

In deze incidentele suppletore begroting wordt het parlement om autorisatie verzocht voor het aangaan van verplichtingen en doen van uitgaven voor energiehulp Oekraïne, zoals voorgesteld in de Kamerbrief

Verplichtingen en uitgaven

Opdrachten

Energiehulp Oekraïne

In verlengde van het eerste en tweede steunpakket aan Oekraïne in 2023 maakt het kabinet opnieuw € 20 mln vrij voor energiehulp aan Oekraïne voor de winter van 2024. Dit bedrag is opgebouwd uit € 10 mln uit het Derde Steunpakket 2023 en € 10 mln uit het Eerste Steunpakket 2024. De middelen uit het Derde Steunpakket 2023 vallen over de jaargrens heen en worden met deze ISB weer opgeboekt in 2024. De afboeking vindt plaats met Slotwet 2023. Deze steun betreft in-kind leveringen van noodzakelijke energie-infrastructuurcomponenten zoals generatoren, transformatoren, gaspijpen, -compressoren, -turbines, hoogspanningskabels, alsook voertuigen die bijdragen aan het herstel van de energie infrastructuur zoals graafmachines en bulldozers. Deze bijdragen voorzien op een directe manier aan de behoeftes van Oekraïne voor het herstel van de Oekraïense energie infrastructuur. Dit zorgt er dus voor dat een groter gedeelte van de Oekraïense bevolking toegang heeft tot elektriciteit, warmte en andere primaire levensbehoeften.